

Farma Actueel

Ziekenhuis

Tijdschrift voor ziekenhuis- en poliklinische apothekers

Jaargang 5, Nummer 1, Februari 2022

Maryse Spapens en Bart Postema: Ereleden Collectief Poliklinische Farmacie

Maryse Spapens en Bart Postema zijn geen onbekenden in de wereld van de poliklinische farmacie, integendeel, na jaren van bestuurswerk zijn beiden vanwege hun grote verdiensten voor CPF benoemd tot erelid van het Collectief Poliklinische Farmacie (CPF). Daarnaast hebben ze een grote bijdrage geleverd aan de professionalisering van de NVPF en later CPF. Zonder hen had CPF niet bestaan. Reden om de bestuursleden eens op te zoeken in Utrecht.

Collectief Poliklinische Farmacie

Het Collectief Poliklinische Farmacie (CPF) is in december 2016 opgericht als een vereniging van poliklinische apotheken. CPF behartigt de belangen van poliklinische apotheken bij de totstandkoming van overeenkomsten met zorgverzekeraars voor de extramurale farmaceutische specialistische zorg.

Bart Postema

Bart was er al vroeg bij. In januari 2001 opende hij als een van de eersten een poliklinische apotheek in het Tergooi ziekenhuis in Hilversum. Nu na 21 jaar gaat hij bijna met pensioen en legt hij zijn bestuurswerk bij CPF neer. Tot zijn verrassing is Bart benoemd tot erelid van het CPF vanwege zijn inzet en verdiensten. Maar Bart zou Bart niet zijn, als hij de rijke historie van 20 jaar poliklinische farmacie niet zou memoreren.

De geschiedenis

In 1999 is de Geneesmiddelenwet veranderd, naar aanleiding van motie Oudkerk, zodat het mogelijk werd dat ook ziekenhuizen geneesmiddelen mochten afleveren aan niet-opgenomen patiënten. Samen met vier andere ziekenhuizen (de Bende van 5, later de PoliBoys) startte het ziekenhuis in Hilversum de gang naar de poliklinische apotheek. In 2005 ont-

stond het Visiedocument Poliklinische Farmacie. In nauw overleg met de Vereniging van Ziekenhuizen groeide het aantal poliklinische apotheken. Bij het aantal van 10 poliklinische apotheken werd de Nederlandse Vereniging van Poliklinische Farmacie opgericht op 1 april 2009 met als doel het bevorderen van poliklinische farmacie. Bart Postema was vanaf het begin bestuurslid, en wel penningmeester. Mede door de latere overheveling van specialistische geneesmiddelen en de verplaatsing van specialistische zorg van ziekenhuis naar thuis, groeide het aantal leden snel van 10 naar 70.

In 2012 werd de "Blauwdruk Specialistische Farmacie" gepresenteerd door de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA). Samen optrekken was het doel van zowel NVZA als NVPF. Eind 2016 werd de NVPF opgeheven en ging op in de NVZA. Samen vormen de leden nu de apothekers van het ziekenhuis. Maar omdat de NVZA niet mag onderhandelen met zorgverzekeraars, werd eind 2016 de CPF opgericht, als vereniging onder de NVZA. Maryse Spapens en Bart Postema maakten vanaf het begin deel uit van het bestuur van de CPF. In 2017 werd de samenwerking gezocht met een zorgmakelaar, om te waarborgen dat geleverd zou worden wat afgesproken werd met de zorgverzekeraars. CPF Zorgmakelaar BV werd ondersteund door zorgmakelaar Otto Kampen en vanaf 2021 ook door Bart Vinken.

Intussen, ruim 20 jaar later.

Anno 2022 zijn we ruim 20 jaar na de opening van de eerste poliklinische apotheken. "Er zijn nu jongere collega's, een slagvaardige club, die de poliklinische apotheek op de kaart gaan zetten voor de toekomst", zegt Bart met enige trots. Hij adviseert zijn jongere collega's om vooral ook in commissies in het ziekenhuis of binnen NVZA plaats te nemen.

Maryse Spapens

Maryse Spapens stond aan de basis van de poliklinische apotheken in het Albert Schweitzer Ziekenhuis Dordrecht en Zwijndrecht. Eind 2010 trad zij toe tot het bestuur van de NVPF. Maryse vertelt: "In 2012 ontstond de behoefte om gezamenlijk afspraken te maken met zorgverzekeraars." In 2014 begon de

NVPF met de gesprekken met de vier grote zorgverzekeraars, CZ, Menzis, VGZ en Zilveren Kruis. “Een groot verschil met openbare apotheken is, dat zij onderhandelen over een all-in tarief. Wij wilden praten over zorgprestaties, als beloning voor geleverde zorg. Dat was even wennen voor de zorgverzekeraars”, aldus Maryse.

Verbreden, versterken en versnellen.

Vanaf 2017 is hulp ingeroepen van een zorgmakelaar om te professionaliseren en de onderhandelde resultaten te toetsen. “Hoe bewijs je in de praktijk wat je afgesproken hebt? Dat bleek lastig in de eerste jaren, maar nu hebben we veel data, die geanalyseerd worden aan de hand van indicatoren, en hebben we tientallen specialistische extramurale zorgpaden ingericht.” Nu, anno 2022, onderhandelen de zorgmakelaars samen met apothekers uit de adviesraad met alle zorgverzekeraars. Er zijn er nu meerjaren overeenkomsten. Het gaat niet alleen meer over medicijnen, maar ook over alle toebehoren, zoals medische hulpmiddelen die bij infuuszorg horen, en de bijbehorende regierol van de poliklinische apotheek, om thuistoediening te organiseren en de patiënt chronisch te begeleiden bij het goed gebruik van zijn geneesmiddelen

Wat willen beiden meegeven voor de toekomst?

Per 1 januari 2022 hebben Maryse en Bart afscheid genomen van het bestuur. Vanaf het begin hebben zij alles meegemaakt. Waar staat de poliklinische farmacie nu? Maryse steekt van wal: “De poliklinische apothekers zijn nu 5 jaar onderdeel van de NVZA. Ze volgen het beleid van NVZA en dragen bij aan de meerjarenthema’s “gepersonaliseerde zorg op de juiste plek”, “in een maatschappelijk verantwoord systeem”, “wij maken met andere zorgverleners de specialistische zorg beter” en “iedereen weet wat je aan de ziekenhuisapotheker hebt”. Voor een goede invulling van deze thema’s door poliklinische apothekers is een stevige basis op het gebied van bedrijfsvoering en het ondernemerschap noodzakelijk. Er zijn nogal wat veranderingen gaande: de trend om ziekenhuisapotheek en de poliklinische apotheek te integreren. Het poliklinische model is door Corona van balie naar thuis verschoven. Door de overheveling zijn er veel chronische patiënten bijgekomen, naast passanten. Hiervoor heb je een innovatieve, wendbare apotheekorganisatie nodig.

Er is behoefte aan praktische ondersteuning vanuit NVZA van de integrale farmacie, het ondernemer-

schap en de bedrijfsvoering. Daarbij is de definitie van poliklinische apothekers breed: apothekers met aandachtsgebied poliklinische farmacie. Dit kunnen ook ziekenhuisapothekers zijn. Gelukkig zien we steeds meer voorbeelden van integrale apotheken, waarbij klinische en poliklinische apothekers samen de klinische en poliklinische zorg uitvoeren. Maryse en Bart willen graag dat deze boodschap goed aankomt bij de NVZA, in de hoop dat NVZA de poliklinische apothekers wil ondersteunen om de inhoudelijke aspecten van het meerjarenplan (het wat) met het organisatorische (het hoe) te verbinden. Je hebt de poliklinisch apothekers nodig om de doelen uit het meerjarenplan te bereiken. “Op naar samen sterker”, vult Bart aan. “Wellicht speelt er koudwaterrees bij zowel ziekenhuisapothekers als poliklinisch apothekers, dat moeten we dan omzetten in kracht. Beide groepen hebben verschillende, maar juist ook elkaar aanvullende competenties!”

Positie van poliklinische apothekers

Niet alle poliklinische apothekers zijn lid van het MSB, terwijl juist met leden van de medische staf intensief wordt samengewerkt. Om dit te bereiken is eveneens steun van de NVZA nodig.

Het implementeren van nieuwe zorgpaden, zoals CPF die afsprekt met zorgverzekeraars, kost veel tijd en energie. Ook daar is de hulp van de NVZA gewenst om apothekers te ondersteunen bij het in de praktijk uitrollen van de zorgpaden en uitwisselen van best practices.

Hoe ziet hun eigen toekomst er uit?

Bart hoeft nu even niets. Het liefst zou hij meer gaan reizen of een deel van de wereld zeilend verkennen. Bart “bijt zich al gauw vast in iets. Echt mijn valkuil”, lacht Bart, “maar als ik iets doe waar ik energie van krijg, sta ik wel open voor nieuwe initiatieven. Bijvoorbeeld om met de opgedane kennis en kunde een advies- of begeleidingsfunctie bij andere initiatieven/ondernemers.” bartpostema@gmail.com

Maryse werkt als adviseur/coach van Zorgkompaz. Met de missie “de juiste zorg op de juiste plek” wil zij het aantal patiënten met zorg thuis in plaats van het ziekenhuis in 2022 verdubbelen. In maart start haar geaccrediteerde nascholingsprogramma voor Multiple sclerose, voor apothekers die dit zorgpad willen implementeren.

maryse@zorgkompaz.nl

<https://www.linkedin.com/in/maryse-spapens-b192607>